

VERMES MIKLÓS Fizikaverseny
2015. április 17.
II. forduló

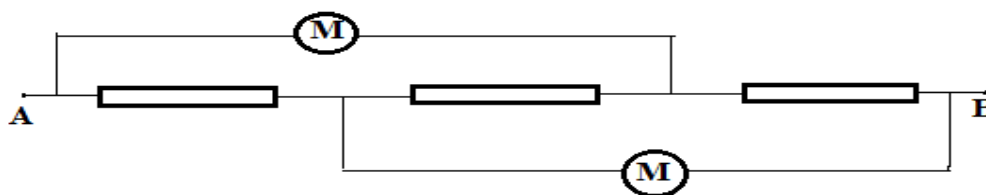
Vermes Miklós
(1905-1990)

Kossuth-díjas középiskolai fizika-, kémia- és matematikatanár,
kiváló tankönyvíró és kísérletező.

X. osztály

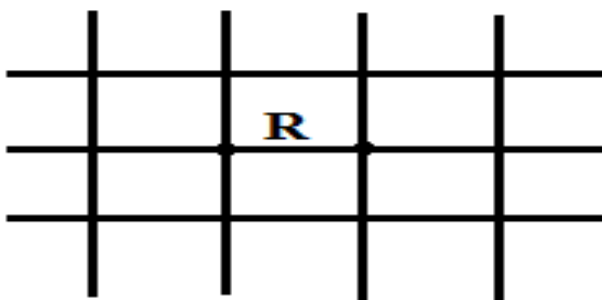
I. feladat

- 1.) Igazoljátok, hogy egy állandó hőmérsékletű légkörben, a rugalmas falú léggömbre ható felhajtóerő állandó, függetlenül a magasságtól függő nyomásváltozástól! 3 p
- 2.) Egy zárt tartályban T hőmérsékletű gáz található, a tartály fala pedig (kezdetben) T_1 hőmérsékletű. Mikor nyomja jobban a gáz a tartály falát, ha $T_1 < T$, vagy ha $T_1 > T$? 3 p
- 3.) Az ábrán látható kapcsolásban az A és B pontok közötti kapocsfeszültség 300 V, az ellenállások egyenként 100 Ω -osak. Mit mutatnak az M-el jelölt mérőműszerek, ha ezek:
a) ideális voltmérők,
b) ideális ampermérők. 4 p

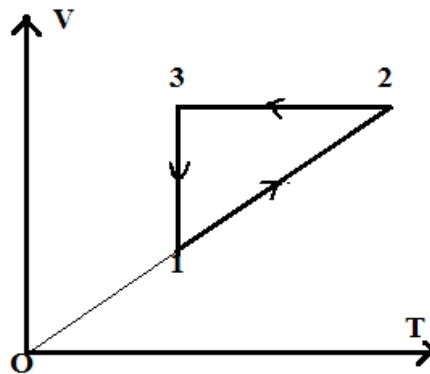
II. feladat

- 1.) Ideális gáz olyan folyamaton megy át, amelynek grafikonja P-V koordinátákban egy egyenes. A kezdőállapotban $V_1 = 2 \text{ dm}^3$, $P_1 = 10^5 \text{ Pa}$, $T_1 = 300 \text{ K}$, a végállapotban $V_2 = 8 \text{ dm}^3$ és $P_2 = 2,5 \cdot 10^4 \text{ Pa}$. Mekkora a gáz legmagasabb hőmérséklete a folyamat során, és ezt melyik állapotban éri el? 6 p
- 2.) Az ábrán látható *végtelen* négyzetrács minden éle azonos R ellenállású. Mekkora két szomszédos rácspont között az eredő ellenállás? 4 p

III. feladat

Adott az ábrán megrajzolt körfolyamat V-T diagrammja.

- Ábrázoljátok a körfolyamatot P-V és P-T koordinátákban!
- Számítsátok ki a körfolyamat hatásfokát az $\varepsilon = \frac{V_3}{V_1}$ sűrítési arány és a $\gamma = \frac{C_P}{C_V}$ adiabatikus tényező függvényében!
- Hasonlítsátok össze a körfolyamat hatásfokát annak a Carnot ciklusnak a hatásfokával, amely az adott körfolyamat szélső hőmérsékletei között működne!

Adottak: $\varepsilon = 2$ és $\gamma = 1,4$.

10 p